

זעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 340 פרשת: האזינו שבת קודש ח' תשרי תשפ"א (26 בספטמבר 2020 למניינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	18:13	19:08	19:45
ירושלים	*17:56	19:06	19:48
חיפה	18:02	19:07	19:44
באר שבע	18:13	19:08	19:45

*לנוהגים 40 דק' 17:36

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

זה בכלל ברוך" ע"ש. ויתכן באמת שאינו רשע, כי זה שלא שומר ולא עושה, מדובר באונס שאינו יכול, כגון שהוא חולה קשה, או שבאותו מקום אונסים אותו שלא לשמור, ועם כל זה כאשר יש מסירות נפש לאמונה, להחזקת התורה, באופן שבמציאות אין לו ולא סיפק בידו, ועל כל הצרות שיש לו, הוא מתחייב להחזיק תורה, ומחזיק תורה ומתאמץ, הרי זה ברוך, לא רק על עצם החזקת התורה, אלא גם על עצם המסירות שלו לתורה, ועל האמונה שלו באופן מעשי להתאמץ להתחייב ולהיות גדול המעשה (כ"ב ט). והזה דרגה גבוהה באמונה וזה מצוה שהיה יכול בקלות להפטר ממנה.

ומכאן לומד בני יקירי ואהובי ראש בית המדרש הר"ר אליהו שליט"א על החזקת התורה בביהמ"ד "עטרת חכמים" שצריך מסירות נפש של תומכי התורה מעל השכל וההגיון לתת כל חודש סך: 1,800 ₪ ולמתחזקים באמונה סך: 1,000 ₪ והתוצאות מהשמים בהתאם, והדברים מדברים בעד עצמם.

ב. כאשר האדם, סובל, נרדף, נעלב, מוכה ומבוזה ומקולל על ידי אנשים מסויימים, יש לו לומר בפה מלא זה מהשמים! וזה לא סתם חסידות אלא מצוה מהתורה, ולא עוד אלא שמכוון עליהם בתפילה יום יום להצלחה ולחיים טובים (ועיין ברכות יב: וסנהדרין מט: ועירובין יג:) בבחינת ולמקללי נפשי תידום, להגיע לדרגה שגם בלב פנימה לא מקפיד כלל -הכל מלמעלה-.

ג. כאשר עניני הבית והמשפחה, האוכל והבגדים והמצב הכלכלי לא מנוהלים כפי דעתו, או כפי תשוקתו ולא לפי רצונו, עם כל זה מפעיל את האמונה ומרגיש באמת שהכל מהשמים בלבד! הרי זה בעל אמונה בהשגות גבוהות, ובוזה מקדש תמיד, שם שמים, ואשריו ואשרי חלקו (ועיין יבמות סג: וכתובות פה: וחולין פה: וסוטה, כ: מז:).

ובאמת חסיד איתימי שיש לו כיסופין וגעגועין של דבקות בה' יתברך, יכול לעשות כן, כל יום, כל שעה, כל רגע, כל שניה, כאשר מרגיש ועושה לעצמו על כל פעולה, כל עשייה, כל עיכוב, כל רווח, כל הפסד, כל ישוב הדעת כל פיזור הנפש, קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, הכל מה' יתברך בעתו ובזמנו. ואין עוד מלבדו, ואין כלום, והכל מה' יתברך בלבד לטובה, ומלכותו בכל משלה, וזה הלימוד מחג הסוכות והלואי שנוכה לכך אמן ואמן. שבת שלום.

הנהגות מעשיות לשלמות האמונה

ובזה גם מובן היטב מצוות סוכה. בשמים דורשים מאתנו לעשות תרגילים באופן מעשי של אמונה, כמו במדבר סיני, ענני כבוד, כך בבית שלנו כל שנה בחג הסוכות "צא מדירת קבע ושב בדירת עראי" (סוכה ט:). כלומר להרגיש ממש כמו במדבר סיני, להיות שבעה ימים בסוכה ולא בבית. פעולה מעשית כזאת מחזקת את הפנימיות שלנו, שהבית זה לא העיקר "אם ה' לא יבנה בית, שווא עמלו בוניו בו" (תהלים קמז) לא דלת פלדלת, לא סורגים בחלון, ולא חומה מסביב. נכון שעושים השתדלות, אבל לדעת שעיקר השגחת ה' יתברך עלינו יום יום ושעה שעה, יש כח במחשבה של אמונה להגיע להצלחה מעל השכל ומעל הטבע.

וכידוע על רבינו הסטייפלר זיע"א שאמר לתלמיד אחד שרצה לקנות בית, ואין לו מספיק כסף, וכיצד מתחייב? אלא מאחר והרב שלו צדיק גדול באמת והוא בעל אמונה גדול, אז האמונה הגדולה והחזקה של רבו, תועיל גם עבורו, ויצליח לקנות בית. ובאמת בכל מקום בעולם, השמים נראה אותו דבר, ורק האדמה נבנית לפי התושבים והעוסקים בכך, ללמד אותנו כח האמונה ותרגילים שנעשה תמיד להרגיש כך באמת, ועם ישראל מאמינים בני מאמינים (ספרא לז) ויש לנו בטבע כוחות גדולים לאמונה, שקיבלנו מאברהם אבינו ע"ה.

ומפורש בתנ"ך על נחמיה הנביא שביקש עזרה על ידי מלך פרס, וחשב לעצמו שמבקש כן מה' יתברך (ועיין מהרש"א ל"ח ד"ה ג:). וכן מי שיש לו תיק גדול של תובע ונתבע בבית הדין, ומאמין שהכל למסקנה מה' יתברך בלבד. וכן מי שעוסק לפורנסה וזה לו ננות מסוימת, ונפתחה לידו חנות נוספת, מתחזק באמונה, ומקבל כח מה' יתברך. ולכן בעל אמונה לא מקפיד ואדרבא מברך את כולם ומשבח את כולם ומקדש תמיד שם שמים במעשיו, וממחיש לעצמו, אין עוד מלבדו, והכל מה' יתברך.

וכן אם יש תור ארוך בקבלת קהל, או פקק גדול בכביש ראשי, יש לכוון מאד ובשמחה שזה מהשמים, וזה בבחינת סוכה בצילא דקודשא בריך הוא!

והנה לפנינו כמה דוגמאות מעשיות של אמונה באופן מעשי בשלמות נגד השכל והטבע והמציאות:

א. דברי הירושלמי המפורסם (סוטה פ"ז ה"ד) המובא ברמב"ן על התורה פרשת כי תבא, לא למד ולא לימד ולא שמר ולא עשה, ולא היה סיפק בידו להחזיק תורה, והחזיק הרי

כתוב בתורה בפרשת האזינו "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" ופרש רש"י, שני עדים השמים והארץ מעידים ומזהירים את ישראל לשמור תורה ומצוות, ע"ש. וכן בפרשת וילך "ואעידה בם את השמים ואת הארץ" וכן בפרשת ניצבים "העדתי ככם היום את השמים ואת הארץ" ע"ש. וכמוכן אלו עדים נאמנים וחזקים וקיימים לעולם.

ויש להבין מה העניין לקחת עדים כאלה השמים והארץ? ובכלל, מי יכול להגיע לשמים? ומה יתן עדות של הארץ שעליו נאמר (איוב טו) "תולה ארץ על בלימה" (ועיין חולין פט:). וביותר, וכי יש עדות חזקה יותר מהתורה, שאנמר "לקוח את ספר התורה הזה וכו' והיה שם בך לעד" (פסחים וי"ג), אז למה צריך את השמים והארץ?

ובאמת רש"י מתרץ בשם הספרי, שעדות השמים והארץ ללמד ולהוכיח אותנו, שאם נשמור תורה ומצוות יבואו העדים ויתנו שכרם, גשם מהשמים, פירות וירקות מהארץ. וכמו שהעדים לא שינו את מידתם ועושים את חובתם, כך אתם עם ישראל תקפידו מאד לשמור תורה ומצוות. ע"ש.

ולכאורה מה הלימוד מהעדים שלא שינו מידתם, הרי זה בטבע שלהם, ומה הלימוד לעם ישראל? ולמדים מכאן יסוד נפלא, כמו שהעדים האלה הטבע שלהם להוריד גשם מהשמים, ולהצמיח מהארץ, וזה טבע שעשוי מבריאת העולם, כך עלינו לדעת שהטבע של יהודי זה לשמור תורה ומצוות, רמ"ח איברים רמ"ח מצוות עשה, ממש טבע הגוף, שס"ה גידים ושס"ה ימים כנגד מצוות לא תעשה, שהטבע בגוף והטבע של כל ימי השנה שלא לעבור עבירות! וזה תיקון גוף האדם, זה תיקון גדול של כדור הארץ, וזה ממש בטבע היסודי של יהודי. וזה העניין לעם ישראל לקבל עדות של השמים והארץ, לרמז שאצל עם ישראל המצוות הם בטבע ממש!

ורבינו החסיד הגר"א לופיאן זיע"א בספר לב אליהו (פסח דכ"ט), מלמד אותנו שטבע האדם בשכל ובהגיון, להבין את האמונה ולחיות אמונה ולהתנהג על פי האמונה יום יום ורגע רגע, ממש ככה! בנשמה שלנו קיים כח גדול מהשמים להוביל את הגוף תמיד לאמונה מעשית ממש.

וזה ממש מתאים לזוהר הקדוש (ס"פ הלכות) שניתן להתרפאות בחולי הגוף ברמ"ח איברים, על ידי דקדוק במצווה השייכת לאותו אבר, טיפול רוחני המאיר בגוף ומסלק את החולי והעצבות ואת הבעיות בנפש, לחיים טובים.

לעוד יום או לעוד שבוע, כי אתה תקום מחר בבוקר בדיוק כמו שהלכת לישון אמש בלילה בתור האדם שמעדיף לדחות את השעה החדשה שלו. אף אחד לא שינה אותך אתמול, כי גם אתמול היית אותו אחד שדוחה, וכך תהיה מחר.

זה בדיוק כמו אלו שאומרים: "יש לי פה רשימה של דברים לבצע, בעוד שבועיים אתפנה ואעשה אותם". אתה מדבר איתו אחרי שנתיים, ואתה רואה שהוא לא עשה אותם. הוא כביכול "נשבע" שהוא יעשה אותם בעוד שבועיים, אז כל בוקר הוא אומר: "עוד שבועיים".

יש לזה שם מקצועי, קוראים לזה בעגה של חכמת הנפש: "דחיניים". הפתגם המאפיין את אורח חייהם הוא: "אל תדחה למחר את מה שניתן לדחות למחרתיים". כי אם אפשר לדחות לעוד יומיים, למה תעשה את זה מחר? תחכה, תעשה את זה ביום אחד".

הרעיון שעומד מאחורי האנשים הללו הוא דבר אחד בלבד: "עצלות". זו עצלות להילחם ולפתוח דף חדש, זו עצלות להאמין שאני מסוגל ולהתחייב בעקבות כך להתחיל לבצע, זו עצלות להתאמץ ולומר "אני רוצה מעכשיו באמת לעשות משהו שעד לרגע זה לא עשיתי".

ליעב"ץ - רבי יעקב עמדין זצ"ל וזיע"א - היה שמש שתפקידו היה להיכנס אליו כל עשר דקות ולהזכיר לו שעברו עשר דקות. הוא פותח את הדלת ואומר לרבי: "עברו עשר דקות". פעם אחת אדם אחד ניסה להיכנס לרב שלא בשעות קבלת הקהל. הוא שמע את השמש של היעב"ץ אומר לו: "עשר דקות עברו, כבוד הרב", כל עשר דקות מפריע לו. הוא ניסה להיכנס בכח לעקוף את השמש, והרב אחז בוקנו והמשיך ללמוד. האורח אמר לשמש מה שראה ושאלו מה פשר אחיזתו של הרב בוקנו שלו? השיבו השמש: "הרב רמז לך, תראה כמה שערות לבנות יש לי. אין לי זמן, אני חייב להמשיך ללמוד".

לכולנו "נחמד" כשמישהו מגיע, שואל שאלה סתמית ומפריע באמצע הלימוד או העבודה, לגלוש איתו יחד לשיחה בת עשר דקות או חצי שעה, ואז לומר: "אח! נשרף לי היום". למי שיוודע לומר על כל רגע "יש לי התחלה חדשה", גם אם הוא נכשל ופצח בשיחה עם מישהו, אחרי דקה או כמה דקות הוא יודע לעצור אותה. זה לא בהכרח שהוא אמור לסיים את השיחה איתו, כי אם הוא מגיע למסקנה שהמשוחח הוא אדם שבור הזקוק לשיחה הזאת, ימשיך לשוחח אותו, כי אם באמת זה עכשיו רצון ה', אתה עושה את זה באהבה ובאותה התלהבות של הלימוד שלך, כי עכשיו ה' רוצה אותך שתקשיב ליהודי שבור שאין מישהו אחר שישמע אותו חוץ ממך. אז בין אם אתה באמצע הלימוד ובין אם אתה באמצע העבודה, אתה עוזב את הכל ומתפנה אליו. אבל ברגע שכבר ראתה שהוא יצא מהבעיה, או שהבנת שטעית אתה ואת ממש לא בבעיה, הרגע עליך לעצור את זה.

"שָׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם" (משלי כד, טו), כבר עוררנו בעבר על כך שלכאורה ניסוחו של הפסוק מוזר. אם אנחנו היינו מנסחים את הפסוק, מה היינו כותבים? "שבע יפול חכם וקם". שהרי אם אתה מבחין באדם שנופל וקם ונופל וקם, איך תקרא לו - צדיק או חכם? אתה אמור לקרוא לו "חכם", כי יש לו את השכל הדרוש לנסות שוב ולא להישבר. התשובה היא - שלקום מנפילה ולהתחיל התחלה חדשה לא נובע מהתגברות על טיפשות, אלא מהתגברות על עצלות, מהתגברות על רשע.

הצדיק יודע להתגבר על הניסיונות ועל הגוף העכור שמושך אותו לאחור, הוא נלחם ולכן מצליח להתגבר. הרשע, לעומתו, זה אותו אחד שאוהב את הכבדות ואת חוסר המעש, ותמיד יש לו אנשים שאשמים במצב שלו. אלו השכנים שלו, וההורים שלו שפינקו יתר על המידה, וחמותו ששונאת אותו... כולם אשמים, הוא בסך הכל אותו אומלל שנפל לגורל אכזר. אין משהו אחר שההתנהגות הזו נובעת ממנו מלבד עצלות!

הרמב"ם כותב (הלכות תשובה פ"ג ה"ב) שאדם שחוזר בתשובה, אמור להגיע לתחילתה של דרך חדשה, ורמתו צריכה להיות גבוהה כל כך "ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם". כלומר, ה' מעיד עליו שיותר הוא לא מגיע למצב הזה. "אי זו היא תשובה גמורה, זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכשולו כח" (ספ"ה"א). שאפילו אם מגיע לאותו מקום, או לאותה חברה רעה, לאותה עבירה ולאותה רמה של תאוה הוא לא יחזור על העבירה הזאת שוב פעם.

ההבדל היחיד בין אדם שמצליח להיפגש באותה עבירה ולפרוש ממנה לבין אדם שלא עושה זאת, זו הנקודה של הצדקות, לא הנקודה של החכמה. בנקודה של החכמה מול טיפשות, לא זה ההבדל בין אדם שעושה את העבירה לבין אדם שלא עושה אותה, כי הגוף מושך אותו לעשות עבירה והוא מתוך צדקות ויראת שמים מתגבר על אותה עצלות ואתה משיכה.

כלומר, הגוף שלנו מושך להיות אותם ילדים שאומרים שהתחלה חדשה תהיה ביום אחר, אבל הצדקות ויראת שמים שאליה אנחנו צריכים לשאוף ולהגיע אמורים לומר לנו שזה יקרה מעכשיו. לכן, ביהדות יש כל כך הרבה התחלות.

כולנו מכירים את המשפט: "שלום כיתה א'". מהיכן אנו מכירים? מכיתה א'. ביננו, אף לא זוכר את כיתה א', אבל עם השנים הזכירו לנו את זה. הילד שיצא מהבית לנן מתלהב עד לב השמים, וכשהוא גדל יותר והוא הולך לבית הספר, הוא מתלהב עוד יותר. כשהוא גדל יותר ומגיע לשיבה קטנה, ומשם לשיבה גדולה, ומשם לחתונה ועד לזקנתו הוא עובר תחנות רבות, ובכל אחת מהן הוא חש גדול יותר, מצליח יותר ומיוחד יותר.

העניין בתחנות הללו, שיש בני אנוש שהן בונות אותם ויש כאלו שהן הורסות אותם. ילד שאומר: "בבית ספר לא הולך לי, בשיבה קטנה אני אהיה בחור רציני" זה אותו ילד שבישיבה קטנה אומר: "בישיבה גדולה אתם לא תכירו אותי". והקטנים שאומרים "מיום שאני אגיע לבר מצוה אני אהיה מספר אחד", "כשאני אתחנן יהיה לי בית משלי, פינה משלי". אחרי זה מתחילים להגיע ילדים והוא אומר: "הילדים יגדלו, יפסיקו להפריע, יפסיקו להעיר אותי בלילה, ואז תראה שאני אהיה האברך מספר אחד בעולם". כשהם גדלים כבר צריכים לדאוג להם לחתונה, ואז הוא אומר: "רק אני מתחנן אותם ואני נהיה מושלם".

זה אדם שמוצא את עצמו בגיל שמונים אומר: "תכננתי שיום אחד אעשה משהו, אבל כבר היום אין לי כח לכך".

לעומתו, יש אחר שלוקח כל התחלה והופך אותה באמת לדרך חדש. אפילו ה"כיתה א'", אם מחנכים אותו נכון, זו התחלה חדשה. והוא אומר: "מהיום אני לא עושה טעויות. נפלת, קמתי, שָׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם" (משלי כד, טו), אבל אני אף פעם לא הולך להתחיל משהו חדש על דעת ליפול. אני מתחיל על דעת להצליח".

כשהוא מגיע לשיבה קטנה, בשבילו זו התחלה חדשה להיות מוצלח יותר מבית הספר. ישיבה גדולה בשבילו זו התחלה חדשה להיות מוצלח עוד יותר. כשהוא מתחנן, הוא כבר לא מתחנן על תקן "לא הלך לי עד היום, אולי מעכשיו ילך", לא! אלא "הלך לי מצוין, ומעכשיו הולך להיות יותר טוב, כי התכניות שהיו לי הן כאין וכאפס לעומת התכניות שיש לי לחיים החדשים".

הקדוש ברוך הוא נתן לנו במהלך השנה הרבה מאד התחלות. ארבעה ראשי שנים הם (כ"ה ב' ע"א), ארבע פעמים בשנה יש ראש השנה. מעבר לכך בכל חודש יש התחלה של חודש חדש, כל שבוע התחלה של שבוע חדש. הקדוש ברוך הוא אומר: "אני מביא לכם הזדמנויות, לא כדי להתעורר באיחור ולככות על מה שהיה, אלא יש לך התחלה חדשה, תתחיל. תחזק את כל מה שהיה, ותתחיל מהיום ברגל ימין".

אדם עם שכל שמבין מה זו התחלה חדשה ואיזה כח יש לה, לא מחכה לראש השנה. אמנם בראש השנה הוא עושה את הקפיצה השנתית הגדולה שלו, אולם גם לאחר ראש השנה, מבחינתו כל ראש חודש זו התחלה חדשה, כל שבוע זו התחלה חדשה, "השבוע הזה אני ממצא את כל היכולות".

אם הוא פיקח עוד יותר, כל יום בשבילו זו התחלה חדשה. "קמתי בבוקר, לא משנה מה היה אתמול, אני לא אומר: 'השבוע הזה כבר נשרף, בדיוק כמו שאני לא אומר החודש הזה כבר נשרף ולא השנה הזו נשרפה', אלא אני לוקח כל אחד מהימים החדשים ואומר 'היום זה יום חדש'".

הגענו ליום חמישי. יום חמישי זה כבר היום האחרון של השבוע. הגענו כבר ליום שישי שהוא אפילו לא נקרא "יום" בימינו, וזה פשע לא לקרוא ליום שישי "יום". הוא אומר: "השבוע כבר שרף, בוא נתחיל מיום ראשון דף חדש". לא! "היום יום חמישי, היום יום שישי, זו התחלה חדשה".

מי שמצליח להבין את העניין ולחנך את עצמו "לאכול" את זה טוב, הוא גם בנוי לעשות את זה בכל שעה! לפתוח בכל שעה עגולה התחלה חדשה. הוא יכול לשבת בישיבה בכולל או בעבודה ולומר: "התחלתי את היום ברגל שמאל, ומתשע עד עשר זה לא היה זה. בעשר תהיה התחלה חדשה".

אם הוא באמת יחנך את עצמו לזה, הוא יכול לקבוע שכל עשר דקות זו התחלה חדשה. שיא השיאים של הרמה הזו היא להגיע למצב שאתה בכל רגע מתחיל מחדש. כלומר, אין כזה מושג שמשוה שהתאכזבתי ממנו נסחב איתי ביחד עוד כמה דקות. מהרגע! התחלתי התחלה חדשה.

אני בעיצומו של שיעור תורה ונדרמתי. השיעור הזה נשרף? לא! הרגע התעוררתי, ומעכשיו אני מקשיב במאה אחוז. התחלתי את סדר הלימוד, שקעתי בכוס נס קפה יותר מדי. דיברתי עם חבר שסיפר על הצרות שלו, וכבר גלשנו לשמוע את הצרות של כל השכנים שלו. אני לא אומר: "הלך הסדר היום", אני לא אומר אפילו: "הלכה השעה הזאת". במקום זה אומר: "מהשניה הזו אני מתחיל התחלה חדשה".

האסון שהורג כל "התחלה החדשה", הוא המילה: "ממחר". כי לומר "ממחר" זה בדיוק כמו לומר "משבוע הבא", וזה בדיוק כמו לומר "משנה הבאה". כי זה הזן שאומר: "אין לי כח להתמודד עכשיו עם ההתחלה החדשה, אני מעדיף לקבוע לה תאריך יעד מאוחר יותר". כשאתה קובע תאריך יעד מאוחר יותר, אתה נשאר אותו אדם שלא רוצה ולא אוהב שינויים. מעדיף במקום להילחם לדחות את הרגע של המלחמה. אם אתה דוחה את רגע של המלחמה, אין הבדל אם דחית את הרגע

הטפת טיפות-אף ביום הכפורים

שאלה: האם מותר לאדם מקורר ומנוזל לטפטף טיפות או להתיז ספריי לאף?

תשובה: יום הכפורים הוא כמו שבת, וגם בשבת מותר אם זה מפריע לו מאד, עד כדי כך שאינו יכול לתפקד מחמת כן.

כשהצום גורם לצירי לידה

שאלה: מעוברת שהצום עלול לגרום לה לצירים, האם עליה לצום?

תשובה: לא ברור בהלכה להתיר למעוברת לאכול בגלל צירים או חשש לניתוח וכיוצא בזה (ועיי' חו"ע ימים נוראים עמ' רפ"ח אות טו). ולמעשה, עצה טובה נראה שיש לעשות לאשה כזאת עירוי (אנפוחי בלג'ז) של שתי שקיות מים מתוקים המספיקים לכל היום, וזה עוזר לעובר, ומחזק גם את המעוברת שלא יהיו לה צירים, וזה מצוין. וזה עדיף מאשר לאכול בשיעורים, וזה גם מחזק את האשה לחיים טובים.

מראית העין בנעליים רגילות

שאלה: האם מותר לנעול ביום הכפורים נעליים רגילות (ב"ב משור) במקום נעלי בד, או שיש בזה חשש משום מראית עין?

תשובה: גם נעליים הלבנות שנועלים ביום הכפורים, דומים קצת לנעלי עור, ואין בזה מראית עין. והעיקר שהכל מגומי, בד ופולסטיק, ואין מעורב בהן עור כלל ועיקר.

'קיסל' ביום הכפורים

שאלה: לקראת יום הכפורים התעוררה שאלה בכולל לגבי הקיסל. עינינו הרואות בעירנו, שהרבה בעלי תשובה וביניהם גם רבנים, למדו מאחינו החסידים הלושנים את הגדר ה"ל ביום הכפורים, אולם עינינו הרואות כי מרנן ורבנן גדולי הדור של זמננו לא נהגו בזה, האם כדאי לאמץ הנהגה זו או לא?

תשובה: בספר חמדת ימים על ראש השנה (פ"ז אות ט"ז) מאריך בזה, שנוהגים חסידי רבני אשכנז ללבוש קיסל, והכוונה לבגד לבן העשוי מפשתן, שיש בו סגולה לסלק הדינים והקטרוגים. ועוד שהוא מזכיר את יום המות, ע"ש.

ורבנו הרמ"א (ס"ט ט"ז) פסק כן להלכה. והוסיף רבנו הכף החיים (סיק לו), שכל אחד יעשה כמנהג מקומו. ובאמת שיש גם מחכמי הספרדים שנהגו בזה.

למעשה נראה, שלנו הצעירים, התלמידים והאברכים, לא מתאים להקפיד בכך. וזה קצת דומה לדברי מרן רבנו הגדול זיע"א על שבת קודש, שכל גדולי ישראל נוהגים ללבוש חליפות שחורות, ואין

לשנות מן המנהג. ויחיד המשנה אינו עושה יפה. והוסיף בהערה, שיש כאן יהרא, וראוי לנדונו (עי' הל"ע ח"ג עמ' ס"א). וכמובן שהרבנים הגדולים עושים כשיטתם. וכן בנידון דידן לענין יום הכיפורים. ומסתבר שהמרגיש בזה התעוררות גדולה בעבודת ה' ביום הכיפורים, אין מוחים בו, וזה שונה משבת קודש.

אבל לנו הקטנים זה מיותר, ואדרבא הפשטות, הצניעות וההתבטלות לגדולי ישראל שליט"א שלא עושים כן, תזכה אותנו להתעלות רוחנית פנימית בעבודת ה' ובדבוקתו, כפי הכלים שנוכח להכין בעזרת ה' יתברך.

לישון עם אשתו במטה אחת

שאלה: מה הדין לישון עם אשתו ביום הכפורים במטה אחת כשהיא מותרת, כאשר כל אחד מהכסה בשמיכה נפרדת?

תשובה: אסור. ומצוה להתנהג ביום הכפורים כמו בזמן נדתה, שהוא זמן הרחקה לגמרי (ועיי' חו"ע ימים נוראים עמ' ט"ה).

קללת האבות הקדושים

שאלה: שמעתי בשיעור תורה מאמר בשם רבי שמעון בר יוחאי בזהר הקדוש ורצייתי להבינו לאשורו. הרב הסביר שמי שלא מעביר צדקה בערב סוכות על סך של שיעור סעודה בעבור כל יום משבעת ימי החג שזהו חלקם של האושפזין, האורח של אותו היום מקלל אותו, ואף פוסק עליו פסוקים רעים ב"מ. ולכן כדאי להעביר אליו צדקה שתחולק בכל יום למשפחות נזקקות וזוהו נמנע מהקללות. ורצייתי לדעת, האם הדברים הם כפשוטם, וכי האבות הקדושים מקללים? והאם הדבר הוא בגדר חובה?

וכמו כן מי שמחזיק תורה באופן קבוע באמצעות הוראת קבע חודשית, האם יוצא ידי חובה בכך או שחייב להוסיף ולהפריש כסף גם לזה?

תשובה: הכל נכון מאד, והמקור לכך הוא הזוהר הקדוש בפרשת יתרו ובפרשת אמור. והכל אמת, אלא שכונת הדברים היא על מי שמבין ויודע חומרת הענין, וגם יש לו אפשרות גדולה, ואינו מתאמץ כלל. אולם אנשים שאינם מבינים בענין זה, ממילא אין עליהם תביעה כלל. וכן מי שבמציאיות אין לו אפשרות, ובקושי מסתדר עם עצמו ומשפחתו, שאין לו לפחד חס ושלוש מקללות.

למעשה, הרב נאמ"ן שליט"א מעיד על עצמו, שכל יום שהוא אוכל בסוכה, מכוין על הצלחת שאוכל לתת את מחיר שוויה לנזקקים, וזה מצוין.

וכמובן שגם מי שנותן פה ושם תמיכה לתורה ומשפחות ברוכות, זה מצוין. והוראת קבע חודשית לתורה, זה הכי מצוין. ויש להשתדל להוסיף אוכל או כסף מזומן לידי גבאי צדקה יראי ה' שיחלקום לנזקקים, וזוהו יוצאים ידי חובה בשלימות.

ארבעת המינים בשלימות

שאלה: יש לי כמה שאלות לגבי ארבעת המינים: א. כמה זמן חייב אדם להתעכב כדי לקנות לולב, כלומר עד כמה הוא צריך לחפש שיהיה הלולב ישר כמו "פלס" ומדובק ב"קורא", כדי שישב מהדר במצוות? ב. מה דעת הרב לגבי אתרוג, האם כדאי לבדוק ולפתוח מול המוכר ולראות אם הכל כדת וכדין, או להיות מאלה שלא פותחים את הקופסא עד לפני כניסת החג ממש? ג. וכן לגבי הערבות, כל כמה זמן להחליפן, משום שלפעמים לא רואים אם התייבשו, ויש חשש ברכה לבטלה אם התייבש לגמרי? ד. מה העצה הכי טובה שהכל ישמר טוב, דהיינו לשים במים ובמגבת או לשמרו במקרר? ה. מה הדרך הכי טובה לקשירה, כך שיהיה אפשר לשחרר במהלך חול המועד ולשים ערבות חדשים בלי שההדסים יהרסו?

תשובה: א. שהלולב יהיה ישר כ"פלס" זו חסידות, וההידור בהלכה הוא כפי ראות העיניים. ב. אין צורך לפתוח, זה כשר למהדרין לכתחילה. ומי שסקרן ורוצה לראות מה הוא קונה, וזכותו לבקש לפתוח. ג. כדאי שארבעת המינים יהיו בתוך ניילון, וזה שומר עליהם. וכן לעטוף בנייר כסף את הכל, וזה שומר עליהם שלא יתייבשו. וכן מצוה להחליף את הערבות לקראת אמצע הזמן, משום שיש היום ערבות בשפע, וקל מאד להחליפם. ד. לא מים, לא מגבת ולא מקרר, אלא אך ורק אריזת ניילון, או ניילון עם נייר כסף, ותו לא. ה. צריך שהקשר יהיה בדבר שהוא ממין הלולב. ועדיף שהקשר יהיה קשר על קשר ולא קשר ועניבה. וכשהקשר יבש ורוצה להחליף, חותך במספריים ועושה הכל חדש, וזה מצוין.

"מעמיד" שרק חלקו גידולו מן הקרקע

שאלה: אדם שעשה סכך כשר, אבל המעמיד שלו רובו גידולו מן הקרקע וחלקו מן גידולו מן הקרקע, כגון דיקט מברזל וכיוצא בזה, האם הסוכה כשרה? תשובה: בדיעבד מועיל להניח את הסכך גם על מעמיד מברזל. ובנידון דידן שהרוב כדת וכדין, ומסתבר שזה לא יפול בלי המעמיד ברזל, ועוד שזה דומה לפסל היוצא מן הסוכה. ממילא שפיר דמי (ועיי' במ"ב סוכה יט. והבאת סוכה ס"י הל"א ס"ז, והבאת).

המשך מעמוד 2

ביומיים, עליו עושה בשתי דקות. כל הבכי שלך ושל המשפחה שלך עכשיו יאריך לפחות יומיים? עשיתי זאת בשתי דקות הראשונות. הצטערתי, אכלתי קש, החלטתי שזה נגמר, כי זה כבר לא יעזור לי יותר, ואז התקדמתי הלאה ופתחתי את הגמרא שלי מחדש."

הוא יכול היה בדיוק כמותם להחליט שאורך לו שנה להתאוורר ולצאת מזה. אבל זה לא נכון, אתה יכול ברגע אחד לקום ולצאת מזה לבד. זה נכון בגשמיות וזה נכון ברוחניות הפרטית שלך.

וכך בכל דבר ודבר בחיים. בין במעבר דירה ובין בעבודה חדשה ובכולל חדש וכדומה, כל אלו וכיוצא באלו, תהיה צדיק ותשתמש בהם כבר מאותו רגע כמנוף לעליה ולקפיצה. זו הזדמנות לא "לשבע יפול צדיק וקם", אלא "לאחד יפול צדיק וקם" בעזרת ה' ובישועתו.

יזכנו ה' יתברך להצליח להתעלות מעל האופק הצר של העצלות, להצטדק ולהחכים, להתחיל התחלות חדשות ככל אשר נוכל שאת ויותר, הן בתחילתה של שנת תשפ"א החדשה והן בתחילתו של כל יום וכל רגע, ולהנחיל אורח חיים נפלא זה ליוצאי חלצינו ולכל הנלווים אלינו, אמן.

וברוכים תהיו!